

Αθήνα, 10-01-2023

Αριθ. Πρωτ.: 80

Απόφαση του Προέδρου της Αρχής 1/2023
(Μονοπρόσωπο Όργανο)

Ο Πρόεδρος της Αρχής, ως μονοπρόσωπο όργανο κατά τα άρθρα 17 παρ. 1 του ν. 4624/2019 (ΦΕΚ Α' 137), στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στα άρθρα 4 παρ. 3 περ. α' και 10 παρ. 4 του Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής (ΦΕΚ Β' 879/25.02.2022) και των εξουσιών που προβλέπονται στο άρθρο 15 παρ. 8 του ν. 4624/2019 σε συνδυασμό με το άρθρο 58 παρ. 2 στ' του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (ΓΚΠΔ), εξέτασε την υπόθεση, που αναφέρεται κατωτέρω στο ιστορικό της παρούσας απόφασης.

Η Αρχή έλαβε υπ' όψιν της τα παρακάτω:

1. Με την με αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5323/28-03-2022 καταγγελία προς την Αρχή της Α, συμπληρωμένη από το υπ. αριθ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/5324/28-03-2022 έγγραφο, η καταγγέλλουσα παραπονείται για παραβίαση των διατάξεων της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ως άνω καταγγελία, ο καταγγελλόμενος έχει τοποθετήσει μια κάμερα στο παράθυρο του διαμερίσματος του, η οποία είναι στραμμένη στο χώρο πιλοτής της πολυκατοικίας στην οποία διαμένει η καταγγέλλουσα. Σύμφωνα με την ως

άνω καταγγελία και τις φωτογραφίες που προσκόμισε η καταγγέλλουσα, ο καταγγελλόμενος απομόνωσε στιγμιότυπα από το καταγραφικό του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, στα οποία απεικονίζεται η καταγγέλλουσα και τα οποία εν συνεχεία απέστειλε στην καταγγέλλουσα ως φωτογραφίες.

2. Η Αρχή, κατόπιν του με αριθμό πρωτ. Γ/ΕΞΕ/1543/27-06-2022 εγγράφου της, με το οποίο ζήτησε από τον καταγγελλόμενο διευκρινίσεις επί των καταγγελλομένων, έλαβε εις απάντηση το με αριθμό πρωτ. Γ/ΕΙΣ/11781/15-11-2022 έγγραφο, με το οποίο ο τελευταίος αναφέρει ότι η ως άνω καταγγελία είναι απόρροια της αντιδικίας που υφίσταται μεταξύ του ιδίου και της καταγγέλλουσας με αφορμή τις θέσεις στάθμευσης στην πιλοτή της πολυκατοικίας. Επιπροσθέτως, αναφέρει ότι στις προσκομισθείσες φωτογραφίες δεν εμφανίζεται κάποιο πρόσωπο και δη το πρόσωπο της καταγγέλλουσας.
3. Εν συνεχεία, ο Πρόεδρος της Αρχής ως μονοπρόσωπο όργανο, εξέτασε την καταγγελία και τα ως άνω έγγραφα που κατέθεσαν η καταγγέλλουσα και ο καταγγελλόμενος.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Η εικόνα ενός ατόμου η οποία συλλέγεται διά της χρήσης συστήματος βιντεοεπιτήρησης συνιστά δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα, στο βαθμό που παρέχεται η δυνατότητα ταυτοποίησης του συγκεκριμένου φυσικού προσώπου¹ άμεσα ή έμμεσα, ενώ η λήψη ή και καταγραφή της εικόνας η οποία αποθηκεύεται και διατηρείται σε μηχανισμό βιντεοσκοπήσεως συνεχούς ροής, όπως π.χ. σε σκληρό δίσκο του συστήματος, συνιστά αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων². Με βάση τον ορισμό του άρθρου 4 περ 1 του Γενικού Κανονισμού για την Προστασίας Δεδομένων (Κανονισμός 2016/679 του

¹ ΔΕΕ C-212/13 απόφαση Rynes παρ. 22, ΔΕΕ C-345/17 απόφαση Sergejs Buivids παρ. 31, ΔΕΕ C-708/18 απόφαση ΤΚ κατά Μ5Α παρ. 35.

² ΔΕΕ Rynes παρ. 23, 25, Sergejs Buivids παρ. 34, ΤΚ παρ. 34.

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, εφεξής ΓΚΠΔ) δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι «κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου». Συνεπώς, ταυτοποίηση ενός προσώπου μέσω οπτικού υλικού μπορεί να πραγματοποιηθεί με βάση την εμφάνισή του ή άλλα ειδικά στοιχεία³.

2. Η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων βιντεοεπιτήρησης με τη λήψη ή και καταγραφή εικόνας ή και ήχου δια της συλλογής, διατήρησης, αποθήκευσης, πρόσβασης και διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ακόμη και από δημόσιο χώρο⁴, συνιστούν, ως επιμέρους πράξεις επεξεργασίας, επέμβαση στα ατομικά δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής κατ' άρθ. 9 του Συντάγματος, 7 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΧΘΔΕΕ)⁵ και 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) καθώς και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατ' άρθ. 9^Α του Συντάγματος, 8 ΕΣΔΑ και 8 ΧΘΔΕΕ⁶.
3. Η εγκατάσταση και λειτουργία του σχετικού συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι νόμιμη, εφόσον, πληρούνται, μεταξύ άλλων οι προϋποθέσεις των άρθρων 5 (γενικές αρχές) και 6 (νόμιμη βάση) ΓΚΠΔ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων εξέδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές 3/2019⁷ σχετικά με την

3 Βλ. ΕΣΠΑ ΚΓ 3/2019 σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσυσκευών – σελ. 7.

⁴ ΕΔΔΑ Vukota-Bojic v Switzerland, 61838/10, 18.10.2016, § 52 επ., Lopez Ribalda v Spain (GC), 1874/13 & 8567/13, 17.10.2019, §§ 89, 93, Antovic & Mirkovic v Montenegro, 70838/13, 28.11.2017, § 42, Uzun v. Germany, 35623/05, 2.9.2010, §46, Peck v UK, 44647/98, 28.01.2003, §59.

⁵ ΔΕΕ Digital Rights Ireland παρ. 29.

⁶ ΔΕΕ Digital Rights Ireland παρ. 38.

⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές υπ' αρ. 3/2019 ΕΣΠΑ on processing of personal data through video devices σελ. 7.

επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μέσω συσκευών λήψης βίντεο. Το κείμενο αυτό παρέχει αναλυτική καθοδήγηση για το πώς εφαρμόζεται ο ΓΚΠΔ σε σχέση με τη χρήση καμερών για διαφόρους σκοπούς. Περαιτέρω, οι διατάξεις της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής σχετικά με το ζήτημα της χρήσης συστημάτων βιντεοεπιτήρησης για το σκοπό της προστασίας προσώπων και αγαθών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε συνδυασμό με τις ανωτέρω διατάξεις του ΓΚΠΔ. Τη συναφή δε υποχρέωση απόδειξης της νομιμότητας φέρει ο υπεύθυνος επεξεργασίας κατ' εφαρμογή της αρχής της λογοδοσίας στο πλαίσιο της συμμόρφωσης και τεκμηρίωσης αυτής, η οποία πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο προ της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος (βλ. και Απόφαση 43/2019 της Αρχής).

4. Ως αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα νοείται εκείνη που αναφέρεται στο ιδιωτικό πεδίο δράσης ενός προσώπου ή μιας οικογένειας, δηλαδή εκείνη που δεν εμπίπτει στην επαγγελματική ή/και εμπορική του δραστηριότητα και δεν έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τη συστηματική διαβίβαση ή τη διάδοση δεδομένων σε τρίτους⁸, όπως συμβαίνει στην περίπτωση που γίνεται ανάρτηση στο διαδίκτυο ή δημοσίευση σε εφημερίδες του συλλεγέντος οπτικοακουστικού υλικού ή προσκόμιση του υλικού σε αρμόδιες αρχές. Ειδικότερα, εφόσον το πεδίο ελέγχου των καμερών συστήματος βιντεοεπιτήρησης εγκατεστημένου σε ιδιωτική οικία περιλαμβάνει χώρους μόνο ιδιωτικούς, τότε η εν λόγω επεξεργασία θεωρείται οικιακή δραστηριότητα (βλ. αιτιολογική σκέψη ΓΚΠΔ υπ' αριθμ. 18 και άρθρο 3 παρ. 2 της Οδηγίας 1/2011 της Αρχής). Στον αντίποδα, δεν θεωρείται αποκλειστικά προσωπική ή οικιακή δραστηριότητα η λήψη και επεξεργασία εικόνας ή και ήχου με σύστημα βιντεοεπιτήρησης που είναι εγκατεστημένο σε ιδιωτική οικία, όταν το πεδίο ελέγχου της κάμερας περιλαμβάνει εξωτερικούς δημόσιους ή κοινόχρηστους

⁸ ΔΕΕ C-345/17 Sergejs Buivids απόφαση της 14-02-2019 παρ. 43.

χώρους ή χώρους που ανήκουν σε ιδιοκτησίες άλλων, οπότε και εφαρμόζονται οι αρχές προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα⁹.

5. Ως προς το δε ειδικότερο ζήτημα της εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών, καθοδήγηση παρέχει το άρθρο 15 στο Ειδικό Μέρος της προαναφερόμενης με αρ. 1/2011 Οδηγίας της Αρχής. Όπως αναφέρεται στο άρθρο αυτό, η εγκατάσταση συστήματος βιντεοεπιτήρησης σε συγκροτήματα κατοικιών για την ασφάλεια κοινόχρηστων χώρων και των προσώπων που κυκλοφορούν σε αυτούς μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με απόφαση του οργάνου που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του συγκροτήματος (π.χ. της Γενικής Συνέλευσης της πολυκατοικίας) σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου Κανονισμού, και όχι από κάποιον ένοικο μεμονωμένα, και, εφόσον υπάρχει σύμφωνη γνώμη των δύο τρίτων των ενοίκων της πολυκατοικίας (για τη γνώμη αυτή υπολογίζεται μία ψήφος ανά κατοικημένο διαμέρισμα). Υπεύθυνος επεξεργασίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι η ένωση προσώπων των συνιδιοκτητών που λειτουργεί μέσω της Γενικής Συνέλευσης συνιδιοκτητών του συγκροτήματος και του σχετικού κανονισμού, όπου υφίσταται¹⁰.
6. Όπως αναφέρεται ειδικότερα στο άρθρο 15, παρ. 4 της εν λόγω με αρ. 1/2011 Οδηγίας της Αρχής, εγκατάσταση κάμερας από μεμονωμένο ιδιοκτήτη ή ένοικο σε κοινόχρηστο χώρο στάθμευσης της πολυκατοικίας ή του κτιρίου για την επιτήρηση προσωπικού οχήματος, επιτρέπεται υπό τις εξής προϋποθέσεις: α) Να προβλέπεται στον κανονισμό της πολυκατοικίας ή να υπάρχει συναπόφαση των ενοίκων που λαμβάνεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, β) Να μην υπάρχει σύστημα βιντεοεπιτήρησης στους χώρους στάθμευσης εγκατεστημένο για λογαριασμό της πολυκατοικίας, γ) Η κάμερα να εστιάζει μόνο στο επιτηρούμενο όχημα και δ) Ο ενδιαφερόμενος ιδιοκτήτης ή

⁹ ΔΕΕ C-212/13 Frantisek Rynes απόφαση της 11-12-2014 παρ. 13, 33.

¹⁰ Με την απόφαση 95/2015 η Αρχή έχει ερμηνεύσει την αναφορά στο άρθρο 15 παρ. της Οδηγίας 1/2011 ότι «Υπεύθυνος επεξεργασίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης είναι η Γενική Συνέλευση του συγκροτήματος» καθώς η Γ.Σ. ενός συγκροτήματος κατοικιών αποτελεί όργανο της ένωσης προσώπων των συνιδιοκτητών (η οποία συνήθως δεν έχει νομική προσωπικότητα).

ένοικος να τοποθετήσει με δικά του έξοδα σχετική ευδιάκριτη ενημερωτική πινακίδα σε εμφανές σημείο του χώρου στάθμευσης.

7. Συνεπώς, σε περιπτώσεις εγκατάστασης συστήματος βιντεοεπιτήρησης από ιδιώτη σε κοινόχρηστο ή σε ιδιόκτητο χώρο που επιβλέπει άλλους χώρους όπως η πιλοτή πολυκατοικίας, όπου δεν μπορεί να αποκλειστεί η χρήση από τους υπόλοιπους ενοίκους, η χρήση του συστήματος βιντεοεπιτήρησης που επιβλέπει τον κοινόχρηστο χώρο πιλοτής της πολυκατοικίας στον οποίο ο καταγγελλόμενος σταθμεύει το αυτοκίνητο του χωρίς να έχει εξασφαλίσει ότι τηρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, όπως αυτές περιγράφονται στην Οδηγία 1/2011 της Αρχής, προσβάλλει υπέρμετρα τα δικαιώματα των προσώπων που κινούνται στον χώρο αυτόν, καθώς ενδέχεται να παρακολουθούνται δραστηριότητες στενά συνδεδεμένες με την προσωπική τους ζωή. Άρα, εφόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προαναφέρθηκαν (του άρθρου 15 παρ. 4 της οδηγίας 1/2011 της Αρχής) η εν λόγω επεξεργασία δεν είναι νόμιμη, καθώς παραβιάζεται το άρθρο 6 παρ. 1 στ' του ΓΚΠΔ.
8. **Στην προκειμένη περίπτωση**, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η επίμαχη κάμερα που επιβλέπει χώρο στην πιλοτή της πολυκατοικίας είχε εγκατασταθεί για το σκοπό της προστασίας του αυτοκινήτου του καταγγελλομένου. Υπεύθυνος επεξεργασίας για το εν λόγω σύστημα είναι ο καταγγελλόμενος, ο οποίος ενεργεί πρωτίστως για τη δική του προστασία και την προστασία του οχήματός του. Ειδικότερα, ο καταγγελλόμενος έχει επεξεργαστεί και απομονώσει υλικό από την κάμερα, το οποίο έχει μάλιστα αποστείλει και στην καταγγέλλουσα και στο οποίο ναι μεν δεν διακρίνεται ευκρινώς το πρόσωπο της αλλά υπάρχει δυνατότητα ταυτοποίησης της, αφού η ταυτότητα της καταγγέλλουσας μπορεί να εξακριβωθεί έμμεσα, μέσω άλλων αναγνωριστικών στοιχείων και παραγόντων, όπως η σωματική, φυσιολογική ή κοινωνική ταυτότητα της, δεδομένου ότι ταυτοποίηση ενός προσώπου μέσω οπτικού υλικού μπορεί να πραγματοποιηθεί με βάση την εμφάνιση του αλλά και με άλλα στοιχεία. Άλλωστε ο καταγγελλόμενος έχει σαφώς προβεί σε

ταυτοποίηση της καταγγέλλουσας, γι' αυτό και απέστειλε τις φωτογραφίες στο προσωπικό της τηλέφωνο. Περαιτέρω, ο καταγγελλόμενος, παρά την υποχρέωση λογοδοσίας που τον βαρύνει και απορρέει από το άρθρο 5 παρ. 2 ΓΚΠΔ, απέτυχε να αποδείξει τη νομιμότητα της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης καθώς το σύστημα βιντεοεπιτήρησης φαίνεται πως έχει εγκατασταθεί κατόπιν ατομικής απόφασης χωρίς να υπάρχει πρόβλεψη στον κανονισμό της πολυκατοικίας ή σύμφωνη γνώμη των 2/3 των ενοίκων. Ενόψει των ανωτέρω, δεν μπορεί να εφαρμοστεί κάποια από τις νομικές βάσεις του άρθρου 6 του ΓΚΠΔ, και ιδίως η παρ. 1 στ' του εν λόγω άρθρου, καθώς τα συμφέροντα του καταγγελλόμενου δεν υπερισχύουν των συμφερόντων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των υποκειμένων των δεδομένων.

9. Ο καταγγελλόμενος στο υπόμνημα του αναφέρεται στις ιδιωτικές διαφορές που έχει με την καταγγέλλουσα, οι σχετικοί ισχυρισμοί όμως εκφεύγουν της αρμοδιότητας της Αρχής και σε κάθε περίπτωση η τυχόν επιδίωξη νόμιμου σκοπού δεν δύναται να θεραπεύσει την παραβίαση των αρχών του άρθρου 5 ΓΚΠΔ και την έλλειψη νομικής βάσης κατά το άρθρο 6 αυτού και να καταστήσει νόμιμη την επίμαχη επεξεργασία μέσω της εγκατάστασης και λειτουργίας του συστήματος βιντεοεπιτήρησης, σύμφωνα με τις υπ' αρ. 3 και 4 σκέψεις της παρούσας και πάντως δεν καλύπτει την κατά το άρθρο 5 παρ. 2 του ΓΚΠΔ υποχρέωση λογοδοσίας.
10. Με βάση τα ανωτέρω, η Αρχή κρίνει ότι συντρέχει περίπτωση να ασκήσει τις κατά το άρθρο 58 παρ. 2 εδάφιο στ) του ΓΚΠΔ και το άρθρο 15 παρ. 4 περ. γ' του ν. 4624/2019 διορθωτικές εξουσίες της σε σχέση με τις διαπιστωθείσες παραβάσεις και να επιβάλει στον καταγγελλόμενο την απαγόρευση της επίμαχης επεξεργασίας μέσω του συστήματος βιντεοεπιτήρησης. Η απόφαση αυτή πρέπει να εκτελεστεί εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της παρούσας, ο δε καταγγελλόμενος έχει υποχρέωση να ενημερώσει σχετικά την Αρχή.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή

Διατάσσει, σύμφωνα με το άρθρο 58 παρ. 2 εδάφιο στ' του ΓΚΠΔ και το άρθρο 15 παρ. 4 περ. γ' του ν. 4624/2019, τον Β εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της παρούσας:

- i. Να διακόψει την επεξεργασία μέσω της κάμερας που επιβλέπει την πιλοτή της πολυκατοικίας,
- ii. Να ενημερώσει την Αρχή σχετικά με την πραγματοποίηση των ανωτέρω ενεργειών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Κωνσταντίνος Μενουδάκος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου